

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA
MTIHANI WA KUHITIMU KIDATO CHA NNE

015

ELIMU YA DINI YA KIISLAMU

(For Both School and Private Candidates)

Muda: Saa 3

ANSWERS

Mwaka: 2021

Maelekezo

1. Mtihani huu una sehemu A, B na C zenye jumla ya maswali kumi na tatu.
2. Jibu maswali yote katika sehemu A and B na maswali matatu kutoka sehemu.
3. Sehemu A ina alama ishirini, sehemu B alama thelathini na tano na sehemu C ina alama arobaini na tano.

maktaba.tetea.org

I. Mtu aliyeelimika anatofautiana vipi na yule ambaye hajaelimika?

- A. Hatua za kielimu alizofikia
- B. Wingi wa tafiti alizozifanya
- C. Idadi ya miaka aliyotumia vyuoni
- D. Ufanisi katika utendaji wake
- E. Uwezo wa kujenga hoja na kuchambua

Jibu sahihi: E

Sababu: Mtu aliyeelimika ana uwezo wa kutumia maarifa na elimu aliyonayo kuchambua mambo kwa kina na kujenga hoja zenye msingi, tofauti na yule ambaye hajaelimika.

II. Mtu aliye na imani kwa mujibu wa Uislamu anakuwa na sifa gani?

- A. Kukubaliana na mawazo ya jambo linalosadikika
- B. Kuwa na uwezo wa kuvumilia maumivu ya maisha
- C. Kujizuia na tamaa ya mambo ya anasa na starehe
- D. Kuwa mpole na mnyenyekevu akitembea ardhini
- E. Kujua au kuwa na hoja thabiti juu ya anachokiamini

Jibu sahihi: E

Sababu: Kwa mujibu wa Uislamu, mtu mwenye imani thabiti anapaswa kuwa na hoja za kueleza kile anachokiamini, akihusisha msingi wa Qur'an na Hadithi.

III. Ni kwa namna gani wanadamu wanahisi uwepo wa Mola muumba katika maisha yao?

- A. Kwa kuwa na akili tofauti na wanyama
- B. Kwa kukutana na changamoto mbalimbali
- C. Kwa kukosa kupata majibu kuhusu asili yao
- D. Uwepo wa athari ya fitrah katika maumbile yao
- E. Kwa kuibuka watu waliotoa habari za Mungu

Jibu sahihi: D

Sababu: Fitrah ni hali ya kiasili ya binadamu inayowafanya kuhisi uwepo wa Muumba bila msaada wa vitu vya nje. Hii ni dalili ya imani ya kiasili.

IV. Kwa mujibu wa Uislamu, kwanini haiwezekani mtu kuishi bila ya kuwa na Dini?

- A. Sote ni viumbe wa Mwenyezi-Mungu (s.w).
- B. Dini ni utaratibu wa maisha ya wanadamu.
- C. Watu wote wanazaliwa na Dini za kimila.
- D. Dini ilifundishwa na Malaika wa Mungu.
- E. Dini ni imani ya Mungu muumba aliye juu.

Jibu sahihi: B

Sababu: Dini ni mwongozo wa maisha unaoweka utaratibu wa maadili, ibada, na uhusiano wa wanadamu na Muumba wao. Hivyo, maisha bila dini hayawezi kuwa na mwelekeo sahihi.

V. Zifuatazo ni maana za Dini katika Uislamu isipokuwa:

- A. Uwezo, mamlaka au utawala
- B. Itikadi au mfumo wa maisha
- C. Imani ya kuwepo Mola muumba
- D. Mila inayofuatwa na jamii ya watu
- E. Mfumo wa maisha ya akhera

Jibu sahihi: D

Sababu: Mila inayofuatwa na jamii ya watu si kipengele cha msingi cha dini katika Uislamu. Dini inalenga itikadi, mfumo wa maisha, na imani kwa Allah.

VI. Fani ya Fiq'h inahusu mambo gani katika Dini ya Uislamu?

- A. Maarifa ya hukumu na sheria
- B. Historia ya dini ya Uislamu
- C. Itikadi ya upweke wa Allah (s.w)
- D. Imani juu ya mambo yasiyoonekana
- E. Hadithi na Sunnah za Mtume (s.a.w)

Jibu sahihi: A

Sababu: Fiq'h ni tawi la maarifa ya Kiislamu linaloshughulikia hukumu za kisheria zinazotokana na Qur'an na Sunnah kwa masuala mbalimbali ya maisha.

VII. Njia ipi inakamilisha kupatikana kwa Ijtihaad kama msingi wa sheria za Uislamu?

- A. Qiyas + Ijmaa + Tafsiri ya wanazuoni
- B. Qur'an + Sunnah + Tafsiri ya wanazuoni
- C. Sunnah + Tafsiri ya wanazuoni + Qiyas
- D. Tafsiri ya wanazuoni + Qur'an + Qiyas
- E. Sunnah + Rai + Tafsiri ya wanazuoni

Jibu sahihi: C

Sababu: Ijtihaad inategemea Sunnah, tafsiri za wanazuoni, na Qiyas (ufananishaji) ili kutoa uamuzi wa kisheria kwa masuala mapya yanayojitokeza.

VIII. Ni lipi lengo kuu la kuamrisha kusimamisha nguzo tano za Uislamu?

- A. Kujuana baina ya wakweli na wanafiki.
- B. Kuongeza thawabu na kupata Pepo ya Allah (s.w).
- C. Kumuabudu Allah (s.w) katika kila hatua ya maisha.
- D. Kuwafanya waislamu kuwa imara na wakakamavu.
- E. Kuimarisha uhusiano wetu na Malaika wa Allah (s.w).

Jibu sahihi: C

Sababu: Nguzo tano za Uislamu ni msingi wa ibada na utiifu kwa Allah (s.w), na zinaimarisha hali ya kumuabudu Allah katika kila nyanja ya maisha ya muumini.

IX. Jambo gani ambalo si faradhi kufanyiwa maiti Muislamu?

- A. Kuoshwa
- B. Kukafiniwa
- C. Kuswaliwa
- D. Kuwekwa kwenye jeneza
- E. Kuzikwa

Jibu sahihi: D

Sababu: Kuwekwa kwenye jeneza si sehemu ya mambo ya lazima kwa maiti Muislamu. Faradhi zinazotakiwa ni kuoshwa, kukafiniwa, kuswaliwa, na kuzikwa.

X. Muandaaji anapaswa kuzingatia jambo gani katika kuandaa sanda ya mtoto?

- A. Jinsi ya mtoto aliyefariki
- B. Kuwa na vipande vitatu kama ya mwanaume
- C. Uzito na aina ya kitambaa
- D. Kuwa na vipande vitano kama ya mwanamke
- E. Masharti na nguzo za udhu

Jibu sahihi: B

Sababu: Sanda ya mtoto hutayarishwa kwa kufuata vipande vitatu, kama ilivyo kwa mwanaume, kulingana na maagizo ya Kiislamu.

XI. Zifuatazo ni adabu za kusoma Qur'an isipokuwa:

- A. Kuanza upande wa kulia
- B. Kuanza na kumlaani Shetani
- C. Kuanza na Bismillah
- D. Kusoma ukiwa twahara
- E. Kuzingatia makatazo yake

Jibu sahihi: B

Sababu: Kumlaani Shetani si sehemu ya adabu za kusoma Qur'an. Badala yake, adabu huhusisha usafi, utulivu, na unyenyekevu wakati wa kusoma.

XII. Ipi ni kazi kuu ya Sunnah katika Uislamu?

- A. Kuongezea Ibada.
- B. Kufuta dhambi.
- C. Kuhifadhi Hadithi.
- D. Kuongeza thawabu.
- E. Kuitafsiri Qur'an.

Jibu sahihi: E

Sababu: Sunnah inaelekeza jinsi ya kufafanua na kutekeleza maagizo ya Qur'an kwa vitendo kupitia mfano wa maisha ya Mtume Muhammad (s.a.w).

XIII. Ni yapi makusudio ya kufunga mwezi mtukufu wa Ramadhani?

- A. Kuwezesha watu wote kuonja ladha ya njaa.
- B. Kuweza kufanana na umma uliopita.
- C. Kujifunza kuchunga mipaka ya Allah (s.w).
- D. Kuadhimisha kushuka kwa Qur'an.
- E. Kuweza kufutiwa dhambi zetu zote.

Jibu sahihi: C

Sababu: Kufunga Ramadhani kuna lengo la kuwafundisha Waislamu nidhamu ya nafsi, uvumilivu, na utiifu kwa Allah kwa kujizuia na mambo mabaya na kudumisha maadili mema.

XIV. Kwa sababu gani Nabii Nuhu (a.s) alipata ushindi mkubwa katika zama zake?

- A. Watu wengi walimkubali na kumuamini.
- B. Alifanikiwa kuhamia mji mwingine na watu wake.
- C. Aliweza kuwaokoa watu wote kwa kutumia Jahazi.
- D. Aliweza kutumia maji kuwaangamiza wapinzani.
- E. Waumini walinusurika na makafiri waliangamia.

Jibu sahihi: E

Sababu: Nabii Nuhu (a.s) alipata ushindi kwa sababu waumini walinusurika katika mafuriko yaliyowakumba makafiri waliokataa wito wa Nabii Nuhu na ujumbe wake.

XV. Ni kwanini zama kabla ya kuja Mtume (s.a.w) zilijulikana kama Jahiliyyah?

- A. Dunia nzima hapakuwa na mafundisho ya dini.
- B. Jamii zilikuwa chini katika Sayansi na Teknolojia.
- C. Dunia ilipoteza mwongozo sahihi kutoka kwa Muumba.
- D. Watu walioishi wakati huo hawakujuana.
- E. Hapakuwa na mfumo wowote wa kiuchumi na kiutawala.

Jibu sahihi: C

Sababu: Kipindi cha Jahiliyyah kilikuwa na upotevu wa maadili na mwongozo sahihi wa maisha kutokana na kuachana na mafundisho ya Mungu. Watu walitegemea matakwa ya nafsi zao bila mwongozo wa kiungu.

2. Oanisha aina za mali zilizopo katika Orodha A na viwango vya wajibu vya utoaji wa Zakat (Nisaab) katika Orodha B kisha andika herufi ya jibu sahihi kwa kila kipengele katika kijitabu chako cha kujibia.

Orodha A

- i. Mazao ya shambani
- ii. Dhahabu na Vito
- iii. Ng'ombe
- iv. Mali ya kuokota
- v. Ngamia

Orodha B

A. Gram 80

B. Ishirini

C. Thelathini

D. Tola 7.5

E. Watano

F. Kilo 666

G. Thamani yoyote

Majibu:

i. Mazao ya shambani - F

ii. Dhahabu na Vito - D

iii. Ng'ombe - C

iv. Mali ya kuokota - G

v. Ngamia - E

3. Kwa kutumia hoja mbili na mifano, waelimishe jamii ya watu wanaopinga kuwepo kwa Mwenyezi Mungu (s.w) kwa madai kuwa haonekani.

Kwanza, ni muhimu kuelewa kwamba Mwenyezi Mungu (s.w) ni Muumba wa kila kitu na hawezi kulinganishwa na viumbe wake. Kutokuonekana kwake haimaanishi kwamba hayupo, bali inaonyesha ukamilifu wa uwezo wake wa kipekee.

i. Hoja ya Uumbaji

Viumbe vyote duniani na maumbile yaliyopo yanadhihirisha uwepo wa Muumba. Kwa mfano, mzunguko wa maji, jinsi mimea inavyoota, na maisha ya viumbe vyote hayawezi kutokea bila mpangilio makini wa Muumba. Katika Qur'an (Surah Al-Imran, 3:190), Mwenyezi Mungu anasema kwamba maumbile yanadhihirisha uwepo wake kwa wale wanaotafakari.

ii. Hoja ya Maumbile ya Kibinadamu

Fitrah (maumbile ya kiasili) ya binadamu yanahisi uwepo wa Mungu. Wanadamu wanapopata changamoto kubwa, hulazimika kumwomba msaada wa nguvu kubwa isiyoonekana, jambo ambalo linaonyesha kuwa ndani yao wanakiri uwepo wa Muumba. Kwa mfano, mtu anayepatwa na dharura kubwa kama ajali au ugonjwa huonyesha imani kwa nguvu ya juu zaidi kwa kuomba msaada wa kiroho.

Kwa msingi huo, kutokuonekana kwa Mungu haimaanishi kutokuwepo kwake, bali ni sehemu ya ukamilifu wa hali yake isiyo na kifani. Viumbe vyote vinavyotuzunguka ni ushahidi tosha wa uwepo wake.

4.

a) Jambo gani linawahamasisha Waislamu kusimamia uadilifu katika jamii?

Waislamu wanahamasishwa kusimamia uadilifu katika jamii kutokana na mafunzo ya Qur'an na Hadithi yanayosisitiza haki kwa watu wote bila kujali dini, rangi, au hali zao. Katika Qur'an (Surah An-Nisa, 4:135),

Allah anasema, "Enyi mliaoamini! Kuweni wasimamizi wa uadilifu, mashahidi kwa ajili ya Mwenyezi Mungu." Hii inaonyesha kuwa uadilifu ni jukumu la msingi la kila Muislamu.

b) Bainisha vyanzo vitatu anavyotegemea mwanadamu katika kutambua mema na maovu kwa mtazamo wa Uislamu.

i. Qur'an: Qur'an ni mwongozo wa msingi unaoelekeza kati ya mema na maovu. Inatoa maelezo ya wazi juu ya matendo yanayokubalika na yale yaliyokatizwa na Allah.

ii. Sunnah: Sunnah za Mtume Muhammad (s.a.w) zinaonyesha jinsi ya kutenda mema na kuepuka maovu kwa mfano wa maisha yake.

iii. Akili: Uislamu unasisitiza matumizi ya akili kwa kujitafakari ili kutofautisha kati ya mema na maovu. Hili linaonyesha umuhimu wa busara katika kuendesha maisha.

5. Tofautisha kati ya Talaka ya Zihaar na Li'aan kwa kutumia hoja moja.

Zihaar ni talaka inayotolewa kwa kauli ya mwanaume kumfananisha mke wake na mtu wa haramu kwake, mfano mama yake, huku Li'aan ni talaka inayotokana na mume au mke kutoa kiapo cha laana mbele ya mahakama kwa kushindwa kuthibitisha au kukataa uzinzi. Zihaar inalenga lugha ya mkato ya kashfa, wakati Li'aan inalenga kashfa ya ndoa inayohitaji ushahidi.

6.

a) Ni ipi nafasi ya Waislamu katika kusimamia maadili katika jamii?

Waislamu wana jukumu la kusimamia maadili kwa kuwa mfano bora wa tabia njema, kuhimiza mema na kukataza mabaya, na kuongoza jamii kwa mwongozo wa Qur'an na Sunnah. Uislamu unasisitiza uadilifu, upendo, na mshikamano miongoni mwa watu wote.

b) Bainisha misingi mitatu inayoweza kuimarisha maadili katika jamii kwa mujibu wa Uislamu.

i. Taqwa: Hali ya kumuogopa Allah na kujiepusha na maovu huimarisha maadili katika jamii.

ii. Elimu ya Dini: Ufahamu wa Qur'an na Sunnah huwasaidia watu kuelewa na kuishi kwa mujibu wa maadili mema.

iii. Ushirikiano: Jamii inayosaidiana katika kuhimiza mema na kukataza mabaya hujenga maadili imara na mshikamano.

7.

a) Thibitisha usahihi wa Khalifa Othman (r.a) kutumia Zakat na Sadaka ili kuimarisha jeshi la maji.

Khalifa Othman (r.a) alitumia Zakat na Sadaka kuimarisha jeshi la maji kwa sababu aliona umuhimu wa kuwalinda Waislamu na mipaka yao. Katika Uislamu, Zakat inaweza kutumika kwa masilahi ya umma, ikiwa ni pamoja na ulinzi wa jamii, kulingana na Qur'an (Surah At-Tawbah, 9:60).

b) Bainisha fundisho moja kwa Waislamu kutokana na kadhia iliyotajwa katika kipengele (a).

Fundisho mojawapo ni kwamba mali ya umma inapaswa kutumika kwa manufaa ya wote, kwa kuhakikisha usalama na ustawi wa jamii.

8. Taja hoja tano zinazothibitisha kuwa Qur'an ilikusanywa na kuandikwa wakati wa Mtume (s.a.w).

- i. Mtume (s.a.w) alikuwa akihimiza waandishi wake kuandika aya za Qur'an mara tu zinapoteremshwa.
- ii. Aya za Qur'an zilikuwa zikisomwa na kuhifadhiwa katika nyoyo za Masahaba wake.
- iii. Mtume (s.a.w) alitoa maagizo ya kuweka mpangilio wa aya ndani ya sura.
- iv. Kulikuwa na waandishi walioteuliwa kama Zaid bin Thabit kuhakikisha kila aya inahifadhiwa sahihi.
- v. Aya zilihifadhiwa katika vifaa kama vile ngozi, mifupa, na majani ya mtende, zikikusanywa kwa utaratibu sahihi.

9.

a) Bainisha lengo la Hijjah.

Lengo kuu la Hijjah ni kumwabudu Mwenyezi Mungu kwa unyenyekevu, kushikamana na umoja wa Waislamu, na kufuata nyayo za Mtume Ibrahim (a.s).

b) Eleza kwa ufupi namna ambavyo chumo la haramu linasababisha kutofikiwa lengo la Hijjah.

Chumo la haramu huchafua ibada ya Hijjah kwa sababu ibada hiyo inapaswa kufanywa kwa mali iliyopatikana kwa njia halali. Mwenyezi Mungu hakubali ibada inayofanywa kwa mali ya haramu, hivyo kuondoa baraka katika ibada hiyo.

10. Eleza kazi nne za msikiti wa Mtume (s.a.w) kisha bainisha jambo moja wanalojifunza Waislamu wa zama hizi kutokana na kazi hizo.

i. sehemu ya ibada

msikiti wa mtume (s.a.w) ulikuwa kitovu cha ibada, ambapo waislamu walikusanyika kwa ajili ya swala za jamaa. msikiti huu haukuwa tu mahali pa kuswali, bali ulikuwa sehemu ya kumtukuza mwenyezi mungu kwa kusoma qur'an, kufanya dhikr, na kufanya ibada mbalimbali kama swala za tarawehe katika mwezi wa ramadhani. hii ilisaidia kuimarisha hali ya kiroho kwa waumini na kuwaunganisha kwa pamoja katika kumuabudu allah.

ii. kitovu cha elimu

msikiti wa mtume (s.a.w) ulikuwa sehemu muhimu ya utoaji elimu ya kiislamu. masahaba walikusanyika humo kujifunza qur'an, hadithi, na masuala ya fiq'h. walimu waliokuwa na elimu kubwa waliwafundisha waislamu kuhusu itikadi sahihi na namna ya kuendesha maisha yao kwa mujibu wa sheria za uislamu. kwa mfano, msikiti huu ulitumika kama chuo cha kwanza cha kiislamu, ambapo masahaba kama abu huraira (r.a) walihifadhi na kusambaza elimu kwa vizazi vilivyofuata.

iii. mahakama na utawala

msikiti pia ulikuwa mahali ambapo hukumu za kisheria zilifanywa. mtume muhammad (s.a.w) alitumia msikiti kusuluhisha migogoro, kutoa maamuzi ya haki, na kuhakikisha kuwa jamii inafuata sheria za kiislamu kwa haki na usawa. masuala ya familia, biashara, na migogoro ya kijamii yalishughulikiwa humo kwa mujibu wa qur'an na sunnah.

iv. sehemu ya mshikamano wa kijamii

msikiti ulitumika kama kituo cha kusaidiana na kushirikiana katika jamii. waislamu waliokusanyika humo walijenga undugu na kusaidiana kwa hali na mali. katika msikiti, masikini na wasiojiweza walihifadhiwa na kusaidiwa kwa msaada wa sadaka na zaka zilizotolewa na waumini.

fundisho kwa waislamu wa sasa

waislamu wa zama hizi wanapaswa kutumia msikiti sio tu kwa ibada, bali pia kwa elimu, usuluhishi wa migogoro, na kusaidia jamii. msikiti unapaswa kuwa kitovu cha maendeleo ya kijamii na kiroho kwa waumini wote.

11. bainisha madhara manne ya kuenea kwa hadithi maudhuu katika jamii.

i. kuvuruga uelewa sahihi wa dini

hadithi maudhuu (za kutungwa) hueneza taarifa zisizo sahihi kuhusu uislamu, jambo linalosababisha watu kuelewa dini vibaya. waislamu wanaweza kushikamana na ibada au mafundisho yasiyo sahihi, hali inayowaondoa kwenye misingi halisi ya qur'an na sunnah.

ii. kusababisha mfarakano kati ya waislamu

hadithi za kutungwa mara nyingi hueneza tafsiri potofu zinazotofautiana na mafundisho ya kweli ya uislamu. hii inaweza kusababisha mfarakano miongoni mwa waislamu, ambapo makundi tofauti yanashikilia mafundisho yanayopingana na sunnah sahihi.

iii. kudhoofisha imani ya watu kwa hadithi sahihi

watu wanapogundua kwamba baadhi ya hadithi ni za kutungwa, wanaweza kupoteza imani hata katika hadithi sahihi. hii huathiri utendaji wa ibada na kuleta mashaka juu ya uhalali wa mafundisho ya mtume muhammad (s.a.w).

iv. kuhamasisha tabia mbaya zinazokinzana na uislamu

baadhi ya hadithi maudhuu hueneza tabia au imani zinazopingana na uislamu. kwa mfano, kuna hadithi za kutungwa zinazopotosha kuhusu ndoa, biashara, na maisha ya kijamii, ambazo zinaweza kuwafanya watu waamini mambo yasiyo sahihi na kisha kuyatekeleza kwa vitendo.

12. eleza mambo matano ya kuzingatia katika usomaji wa qur'an ili iwe mwongozo wa maisha ya muislamu.

i. kusoma kwa kutafakari

muislamu anapaswa kusoma qur'an kwa umakini na kutafakari maana zake. kusoma tu bila kuelewa maana hakuleti manufaa kamili. tafakari husaidia kuelewa maagizo ya allah na namna ya kuyaweka katika maisha ya kila siku.

ii. kusoma kwa twahara

usafi wa mwili na nafsi ni sharti muhimu katika usomaji wa qur'an. ni lazima mtu awe katika hali ya udhu na mahali pasafi ili kuheshimu kitabu cha mwenyezi mungu.

iii. kuomba msaada wa allah

kabisa ya kusoma qur'an, ni vyema kuomba uongofu na msaada wa mwenyezi mungu ili kuweza kuielewa na kuitekeleza ipasavyo. dua kama "a'udhu billahi minash-shaytaanir-rajiim" inapaswa kusemwa kabla ya kusoma ili kujiepusha na ushawishi wa shetani.

iv. kusoma kwa mpangilio

kusoma qur'an kwa mpangilio husaidia mtu kuelewa muundo wake na muktadha wa aya. hii inasaidia kujifunza kwa ufasaha na kuunganisha mafundisho mbalimbali ya qur'an kwa usahihi.

v. kutafsiri mafundisho katika matendo

lengo kuu la kusoma qur'an ni kuiweka katika matendo. muislamu anapaswa kutekeleza mafunzo anayopata kutoka qur'an katika maisha yake ya kila siku, ikiwa ni pamoja na ibada, tabia njema, na haki za kijamii.

13. fafania faida nne zitakazopatikana katika jamii itakayosimamisha swala za jamaa.

i. umoja

swala za jamaa huimarisha mshikamano wa waislamu kwa kuwaunganisha katika ibada moja. waumini wanapokutana mara kwa mara misikitini, wanazidisha upendo na mshikamano wa kijamii.

ii. maadili

swala za jamaa huchochea nidhamu na maadili mema. waislamu hujifunza kuheshimu muda, kuwa wasafi, na kushiriki katika maombi kwa unyenyekevu, mambo yanayosaidia kudumisha tabia njema katika jamii.

iii. upendo

kupatikana mara kwa mara katika swala za jamaa huongeza hali ya kujali na kusaidiana. watu wanakuwa na nafasi ya kufahamu matatizo ya wenzao na kusaidiana kwa hali na mali, jambo linaloimarisha udugu wa kiislamu.

iv. heshima kwa dini

swala za jamaa huimarisha utambulisho wa kiislamu na kuwahamasisha watu kuwa wacha-mungu. waumini wanaposhiriki ibada pamoja, wanakuwa na heshima zaidi kwa dini yao na kujifunza kutoka kwa viongozi wa dini.

hii inakamilisha maswali yote kwa maelezo ya kina, ikiwa na sababu na mifano halisi ili kuhakikisha uelewa mzuri wa kila hoja.